

DE ROSSZEE

In de voetstappen van Scott en Shackleton

Een avontuurlijke groepsreis naar een ongewone bestemming

door Willy en Magda Dellaert-De Ronne

Bij toeval konden wij in februari 2009 mee met een groepsreis naar de Rosszee. Als zulke reis een avontuurlijk karakter heeft, spreekt men graag van een "expeditie". Dat klinkt mooier en verkoopt beter. Magda stond in het begin nogal sceptisch tegenover een 31 dagen durend ijsig avontuur, doch we konden haar uiteindelijk toch over de streep trekken door de belofte dat we deze reis ter acclimatisatie, en los van de groep, zouden besluiten met een verblijf op het tot Australië behorende subtropische Norfolk Island.

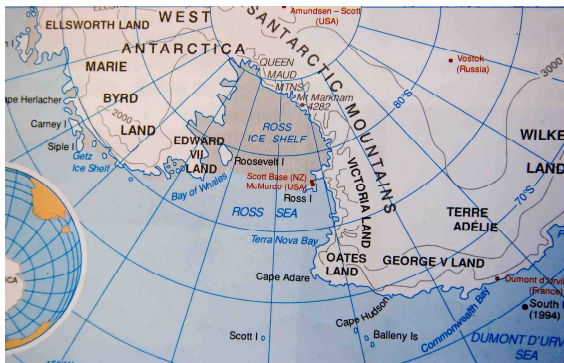

Foto 1 : Situering van de Rosszee.

De Rosszee is een gebied in Antarctica, pal ten zuiden van Nieuw-Zeeland. Het Antarctische continent vertoont op die plaats een zeer diepe inham die in 1841 door de Engelsman James Clark Ross werd ontdekt. Ross ontdekte ook het naar hem genoemde Ross Island dat voor een deel permanent is vastgevroren aan het Antarctische continent. Hij noemde de twee grootste vulkanen die dit eiland beheersen naar zijn schepen, de HMS Erebus en de HMS Terror. De laatstgenoemde vulkaan vertoont momenteel geen tekenen van leven, doch zijn grote broer daarentegen, de bijna 3800 meter hoge Mount Erebus, heeft een continue, reeds van verre zichtbare rookpluim.

Net zoals in de zestiger jaren van de vorige eeuw de race om de eerste mens op de maan te laten landen een doel op zich vormde, zo ook waren in het begin van diezelfde eeuw een aantal personen behept met het idee om, wat het ook moge kosten, als eerste de geografische Zuidpool te bereiken. Enkelen onder hen hadden het vlug door dat de sleutel tot de verovering van de Pool in de Rosszee lag. Vertrekkende van hieruit (op ca. 80 graden zuiderbreedte) zou immers de afstand over land tot de geografische Zuidpool beduidend minder zijn dan bij een vergelijkende tocht vanuit het Antarctische Schiereiland of zelfs vanuit het Zuiden van de Weddellzee.

Reizen naar de Rosszee zijn, zelfs in onze tijd, op z'n zachtst gezegd niet alledaags en zeker niet goedkoop. De Rosszee is slechts een kleine tweetal maanden per jaar gedeeltelijk bevaarbaar langsheen een door ijsbrekers vrijgemaakt kanaal. Zelfs tijdens deze periode is het soms moeilijk dit kanaal open te houden. Dit is dan ook de reden dat de organisatoren nooit garanties geven dat een aantal voorziene landingen met zodiac rubberboten daadwerkelijk zullen plaatsvinden. Het weder en de ijscondities zijn daarvoor te wispelturig.

Onze "expeditie" naar de Rosszee had tot doel een aantal plaatsen te bezoeken die vooral historisch interessant waren. De ontdekkingsreizigers van toen, Borchgrevink, Shackleton, Amundsen en Scott bouwden er een aantal hutten die als basis en bevoorradingsplaats dienden en vanwaar zij hun beroemde tochten richting pool ondernamen. Nu, na meer dan 100 jaar, zijn een aantal van deze kampementen nog steeds in redelijke toestand en staan ze onder bescherming van de UNESCO als

behorende tot het patrimonium van de mensheid. Mits betaling van de nodige landingsrechten kregen we, onder begeleiding van een afgevaardigde van het Nieuw-Zeelandse "Environment Department", toegang tot een vijftal historische hutten.

Foto 2 :
De "Spirit of Enderby" in het ijs omringd door keizerpinguïns.

Onze reis naar het diepe zuiden vond plaats met een Russisch ijs versterkt schip, gebouwd in Finland doch geregistreerd in Vladivostok (Russische Federatie) onder de naam van "Professor Khromov". De Nieuw-Zeelandse reisorganisator had het schip gecharterd onder de naam "Spirit of Enderby". Dat deze reis gepaard zou gaan met enkele onverwacht trieste en

dramatische gebeurtenissen kon geen van ons toen vermoeden.

Wij beiden zijn radioamateurs. Toen we in 2008 in Nieuw-Zeeland waren hadden we onze wensen op dat vlak bij de reisorganisatoren aangekaart. Of ons radiostation aan boord van de "Spirit of Enderby" kon opgesteld worden en we deze konden gebruiken tijdens de reis zou nagevraagd worden. Tot onze verwondering kregen we op heel korte tijd "groen licht" van de rederij en van de kapitein. Zelfs de verantwoordelijke van de dienst "Telecom" aan boord zou ons op dat vlak, indien nodig, een handje toesteken.

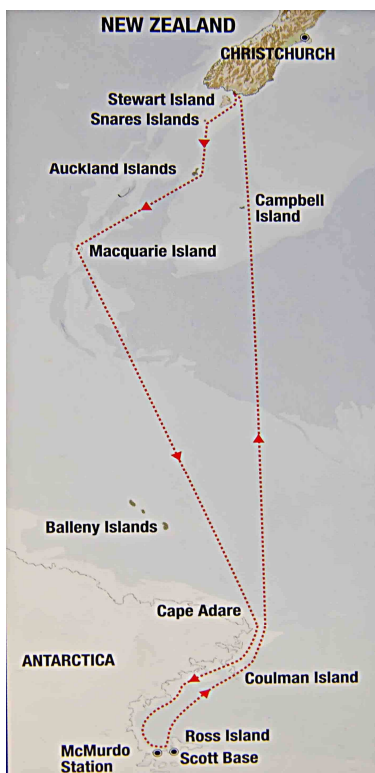

Foto 3 : Een veelbelovende reisroute.

Onze reisroute zag er, bekeken door een radioamateur bril, dubbel interessant uit. We zouden gedurende een drietal dagen meerdere landingen doen op de onbewoonde Auckland en Campbell Islands. Nadien volgde het niet minder bekende en eveneens onbewoonde Australische Macquarie Island waar we een tweetal dagen voor anker zouden gaan en o.a. een Australische basis zouden bezoeken. Onze tocht zou eindigen op de Nieuw-Zeelandse "Scott base" en het Amerikaanse "McMurdo"-station op Ross Island.

Eenmaal terug thuis begonnen we met de voorbereidingen van onze zgn. "mini-expeditie". Via het gekende Antarctische net van de radioamateurs leerden we David uit Melbourne kennen die enkele jaren voorheen gedurende 12 maanden gewerkt had op de ANARE-station van Macquarie Island en gedurende die periode vandaar actief was als radioamateur. Via dezelfde weg kwamen we te weten dat er een radioamateur onder de crew was op het Amerikaanse McMurdo-station en dat de kans reëel was dat we elkaar ter plaatse zouden kunnen ontmoeten en van daaruit het lokale radioamateurstation zouden kunnen bedienen. Door toedoen van de Belgische radioamateurvereniging kregen we van het BIPT (Belgisch

instituut voor Post en Telecommunicatie) voor de gelegenheid 2 speciale roepnamen, zijnde OR3AX en OR4AX.

De grootste onbekende voor ons was de toekomstige opstelling van onze radioapparatuur en antenne aan boord van het schip. Het internet bleek op dat vlak een bron te zijn van grote waarde. We bestudeerden alle mogelijke foto's en tekeningen van het schip die we te pakken konden krijgen en konden zo een, volgens ons, relatief goede plaats bepalen waar we een verticale antenne zouden kunnen opstellen. Deze plaats was niet alleen hoog gelegen, maar toch nog gemakkelijk en vrij veilig bereikbaar via enkele smalle metalen trappen en ladders. Natuurlijk zouden we ter plaatse hiervoor goedkeuring moeten krijgen. Over de uiteindelijke opstellingsplaats van onze radioapparatuur zelf hebben we ook lang getwijfeld. Uiteindelijk kozen we voor onze eigen cabine boven een publieke ruimte. Ook hier weer bleek de reisorganisator behulpzaam. We konden binnen hetzelfde deck een cabine kiezen in de buurt van onze antenne. Hierdoor zouden we niet in de problemen komen met de lengte van onze coaxiale kabel. Om deze kabel de cabine binnen te krijgen, zouden we gebruik maken van de kortste weg, namelijk via een patrijspoort die, volgens verkregen informatie, zou kunnen geopend worden. Iedere cabine beschikte volgens het internet standaard over een schrijftafel van 1 vierkante meter doch spijtig genoeg maar één stoel.

Midden januari 2009 reisden we af naar Nieuw-Zeeland. Toen we de "Spirit of Enderby" in de haven van Bluff voor het eerst zagen, links en rechts geflankeerd door twee reusachtige containerschepen die daar toevallig ook aangemeerd lagen, scheen ons expeditieschip maar klein en nietig. Maar uiteindelijk mocht het er met z'n bijna 2000 ton bij 70 meter lengte toch nog best zijn. Het weder zat niet erg mee. Felle windstoten en een opgezwepte zee. We voelden automatisch aan dat antenne moest opgesteld zijn vooraleer het schip de haven verliet. Zo leerden we Yuri kennen, de techneut onder de Russische bemanning, die ons zou helpen bij het rechtzetten van de antenne en de bevestiging van spandraden, radialen en coaxiale kabel. Yuri sprak alleen maar Russisch, doch van het vak zijnde scheen hij de dingen aan te voelen die moesten gebeuren.

Foto 4 : De zendantenne hoog boven het schip ter hoogte van de Amerikaanse McMurdo-basis.

Het meest cruciale gebeuren was de lengte afstemming van een aantal horizontale elementen met een kleine schroeven-draaier aan de hand van metingen met een analyser die de "staande golf verhouding" meet. Om hier bij te kunnen moest iemand gedeeltelijk op de reling gaan staan terwijl een tweede persoon voor wat steun zorgde, iets wat bijna onmogelijk zou geweest zijn op een schip in volle zee. Zonder problemen kwam echter alles in orde. Zoals voorzien kwam de coaxiale antennekabel via de patrijspoort naar binnen in de cabine. Deze kon achteraf wel gedeeltelijk vergrendeld worden, doch een kleine spleet die open bleef was onvermijdelijk. We hoopten maar het beste.

Stipt om 20u verlieten we Bluff, op weg naar Antarctica. Eens de haven uit begonnen we met de opstelling van de zendinstallatie zelf. De zee was onstuimig en al onze apparatuur had de neiging van tafel te schuiven door de deining van het schip. De "Spirit of Enderby" was geen klassieke toeristencruiser en stabilisatoren waren dus onbekend. Gelukkig hadden we een oplossing bij de hand. Met een rol brede cellofaantape uit onze bagage werd de hele radio-installatie aan de houten tafel en aan de dito aansluitende wand letterlijk vastgeplakt.

Foto 5 : In volle actie met de vastgeplakte zendontvanger.

We konden van start gaan na ons eerste avondmaal aan boord. De 20 meterband bleek open te zijn en intercontinentale radioverbindingen (DX) kwamen met regelmaat binnen. Alvast een goed begin.

De passagiers waren, zoals meestal het geval is, een bonte mengelmoes van nationaliteiten. De Aussie's en de Kiwi's waren in de meerderheid. Wij waren de

enige Belgen. Onder de passagiers was er een opmerkelijke eregaste. Het was de 93-jarige Engelse Barbara Johns. Ze was de dochter van Edward Nelson die als bioloog in 1907 had deelgenomen aan de laatste expeditie van R.F. Scott. Deze, voor haar leeftijd nog zeer fitte dame, werd begeleid door haar zoon Andrew Hay. Beiden wilden absoluut de plaatsen zien op Ross Island waar hun respectievelijke vader en grootvader drie jaar had gewerkt. Andrew had op z'n pc een groot aantal gedigitaliseerde zwart-witfoto's die z'n grootvader destijds als souvenir tijdens deze expeditie had meegebracht.

Na een stop van enkele uren ter hoogte van de Snares Islands ging het richting Auckland en Campbell Islands. De zee was opmerkelijk kalm en het weder was zelfs vrij zonnig. Deze tot Nieuw-Zeeland behorende onbewoonde eilandengroepen vormen één groot natuurreserveaat. Op Enderby Island deden we enkele prachtige wandelingen en genoten van de indrukwekkende natuur. Op Campbell trokken we de bergen in waar zo'n 20.000 albatrossen nest houden. Een indrukwekkend gezicht. Die avonden, terwijl het schip lag te dobberen binnen de wateren van deze eilanden, gebruikten we voor het eerst onze speciale roepnamen op de radioamateurbanden. De condities waren goed en we maakten heel veel radioverbindingen met Zuid-Oost Aziatische stations.

Na enkele dagen op zee begon het de meeste passagiers op te vallen dat de "Spirit of Enderby" bij de landingen steeds zeer ver in zee bleef liggen. Het rechtstreekse gevolg hiervan was dat het overstappen van het schip in de zodiac rubberboten in volle zee diende te gebeuren. Op zich vraagt dat alleen wat meer behendigheid, doch de aansluitende trip naar de kust eindigde meestal met een nat pak. Uiteindelijk kwam de aap uit de mouw. Het schip bleek een defecte ankerwinch te hebben en kon niet ankeren!

Foto 6 : ANARE-station op Macquarie Island.

Op dag 6 bereikte de "Spirit of Enderby" de noordpunt van Macquarie Island. We werden verwelkomd door een massa zeeolifanten en koningspinguïns. Rangers leidden ons rond in het ANARE-station waar voor de gelegenheid de vlaggen van Australië, Nieuw-Zeeland en de Russische Federatie broederlijk naast elkaar wapperen. Helaas waren er geen radioamateurs onder de crew. In de

kantine van de basis werden we getraceerd op thee en versgebakken scones. Het was er erg druk, want het was etenstijd voor het personeel van de basis. Aan de wand hingen een groot aantal zwart-witfoto's van de vroegere bemanningen van het station. Rond 17 uur waren we, samen met Barbara en Andrew zowat de laatsten die weer aan boord van de "Spirit of Enderby" gingen. We stonden nog maar eens versteld van de lenigheid waarmee deze 93-jarige dame, gepakt met haar rugzak en rubberlaarzen door het water

waadde, in en uit de boten stapte en gezwind de ladder naar het dek besteeg. Met zicht op het ANARE-station hebben we die avond zeer veel radioverbindingen gemaakt. Dit zijn dagen om nooit te vergeten.

Foto 7 : Magda op Macquarie Island.

Macquarie Island is een van de Subantarctische eilanden van Australië. Het is langwerpig van vorm en bergachtig met uitgestrekte hoogvlakten. De afmetingen zijn ongeveer 5 bij 50 km. Het klimaat is extreem wispelturig maar de temperatuur is nog vrij gematigd. Hier heersen in de winter geen Antarctische temperaturen. Zonnige dagen zijn echter zeldzaam in de zomer. Zwaar betrokken luchten zijn doorgaans de regel. Het

dierenleven is er uitbundig. Op sommige plaatsen, zoals Lusitania Bay, zijn er honderdduizenden King en Royalpinguins te zien.

Op onze route van Macquarie naar Cape Adere, de toegangspoort tot de Rosszee, kwamen we in volledig ander weder terecht. Huizenhoge golven en een schip dat gedurende vijf dagen en nachten onophoudelijk van de ene naar de andere kant zwaar slingerde en stampte. Alles in onze cabine, stoel en koffers inclusief vloeg aanhoudend van de ene naar de andere kant. De golven waren op sommige momenten zo hoog dat we zelfs op dek 5 een deel stuifwater binnenkregen via de op een spleet openstaande patrijspoort. Dit resulteerde in een plas water op de vloer en gedeeltelijk natte dekens in bed ter hoogte van ons voeteneinde. We probeerden de spleet af te dekken met opgerolde handdoeken, doch deze waren na een half uur al geheel doorweekt. Onder de passagiers van het schip kon er weinig georganiseerd worden met zulk weder. We proberen het dan maar met de radio. Het werd een hachelijke onderneming. De operatorstoel probeerde aanhoudend de andere richting uit te gaan ondanks het feit dat we onze benen en voeten zo schrap mogelijk zetten. Met de ene hand moest er gesleuteld of de microfoon vastgehouden worden, met de andere hand werd de tafel vastgehouden om te beletten dat we onderuit gingen. Dan moest ook nog het logboek ingevuld worden met de gegevens van de gewerkte stations. Ondank het feit dat de zendontvanger letterlijk aan de tafel was vastgeplakt, begon deze neigingen te vertonen om zich los te rukken. We besloten dan maar om er nog enkele lagen tape bovenop te leggen, doch waren absoluut niet zeker dat dit zou helpen. Onder deze omstandigheden slaagden we er toch nog in om een flink aantal stations op de 20 meterband te contacteren, doch de situatie werd stilaan onhoudbaar. Een van de bedden was aangebouwd aan de operatorstafel. Als de toestellen zich 's nachts zouden losrukken was het gevaar reëel dat de slapende persoon ernaast alles over zich heen zou krijgen.

Regelmatig werd er via de intercom omgeroepen om uiterst voorzichtig te zijn zowel in de cabine of wanneer men zich op het schip verplaatste. Steeds één hand aan het schip vasthouden was het motto. Zich wassen, een douche nemen of naar het toilet gaan was al een even hachelijke onderneming. Men kwam letterlijk handen tekort.

Het werden ook nog slapeloze nachten. We constateerden dat de reeds dunne matrassen ook nog ruim 30 cm korter waren dan de houten beddenbakken waarin deze lagen. Het resultaat hiervan was dat matras en de persoon die er op lag onophoudelijk in de beddenbak meeschoven op het ritme van het slingeren van het schip. Een ervaring om gek van te worden!

Foto 8 :
De laatste foto met Barbara Johns op
Macquarie Island kort voor haar dood.

Dag 10 werd een echte ongeluksdag. Op een vroege ochtend weerklonk meermaals een oproep voor de arts aan boord: "Dr Steve, urgent, Dr Steve, urgent...", doch voor de rest werden de passagiers in het ongewisse gehouden. In de late namiddag werd iedereen samen geroepen in de zgn. "lecture room" en deelde men ons mede

dat er die morgen een dodelijk ongeval had plaatsgehad. De 93-jarige Barbara Johns had een schedelbreuk opgelopen tijdens een val in haar badkamer, had nog 2 uren in coma gelegen en was nadien gestorven. Hulp uit Nieuw-Zeeland was, gezien de grote afstand, onmogelijk en men besloot het lichaam op te bergen in de diepvrieskamer, naast de proviand. De vlaggen op het schip hingen vanaf dan halfstok. Er heerste grote verslagenheid aan boord. Ook voor ons begonnen nu pas de tegenslagen.

Een dag later kwam er een mail uit McMurdo. Door een vroeger invallende winter zou het zomerpersoneel, waaronder ook onze contactpersoon, vroeger dan gepland terugvliegen naar de USA. Een voorgenomen bezoek aan het lokale radioclubstation werd dus afgeblazen.

Maar het leven ging verder aan boord. Er bleek veel interesse van de medepassagiers voor onze radioactiviteiten. Sommigen hadden de opbouw van onze antenne in het begin van onze reis van verre gevolgd en vroegen zich af wat dat te betekenen had. Anderen wilden absoluut een bezoek brengen aan onze geïmproviseerde "shack". Tijdens deze zeedagen was er immers tijd genoeg voor een uitgebreide uitleg en demonstratie.

Het passeren van de Zuidpoolcirkel op 66 graden ging gepaard met een warme alcoholhoudende drink voor passagiers en bemanning aan dek. Een opwarmertje en een plezierig initiatief in een ijskoude omgeving! De eerste tafelijsbergen verschenen aan de horizon en het zeewater begon duidelijke bevroeringsverschijnselen te vertonen. Op dag 12 kwam het Antarctische vasteland in zicht en bereikten we met Cape Adere de ingang van de Rosszee. De kaap zelf lag gedeeltelijk verscholen in een dichte ijsmist en het was pas nadat de zon er even doorkwam dat we een landing waagden. De omgeving was spectaculair. Honderden tafelijsbergen dreven rond in de buurt en het duurde nog een hele tijd vooraleer de "Spirit" in de buurt van de eigenlijke kaap kwam te liggen. De grootste bezienswaardigheid aldaar was een bezoek aan de oudste hut in Antarctica, gebouwd door de crew van de Southern Cross-expeditie uit 1898 onder leiding van Karsten Borchgrevink. Slechts met uiterste omzichtigheid mocht de hut betreden worden. Na grondige reiniging van de schoenzolen en het afleggen van alle bagage mochten groepjes van 2 tot 3 personen, hoogstens gewapend met een zaklamp en camera, tegelijk naar binnen. Het was er aardedonker, doch wat je er in het schamele licht van een zaklamp te zien kreeg aan achtergelaten expeditie spullen uit die godvergeten tijd, tartte alle verbeelding. Die avond, terwijl het schip koers zette naar Ross Island, beleefden we een van onze beste avonden op de radioamateurbanden. Nooit hadden we toen gedacht dat het weldra gedaan zou zijn met de pret.

Op dag 14 bereikten we McMurdo Channel ter hoogte van Ross Island. Het weder sloeg totaal om. Heldere luchten, zeer lage temperaturen en een ijzige wind vergezelden ons vanaf dan tijdens onze tocht naar het uiterste zuiden. De speciale poolanoraks die voor de passagiers ter beschikking lagen, waren meer dan nodig. Drie paar sokken aan je voeten en minstens 2 paar handschoenen waren eveneens een must. Op een kilometer en in het zicht van de Amerikaanse McMurdo-basis liep de "Spirit of Enderby" vast in het pakij op 79 graden en 45 minuten. Tevergeefs probeerde het schip nog een doorgang te forceren. We waren al te laat op het seizoen. McMurdo-station zelf, inclusief de daarachter liggende Nieuw-Zeelandse Scott base bleven dus voor het schip onbereikbaar. De aan boord zijnde Hovercrafts zouden alsnog de oplossing moeten brengen.

Tussen 1900 en 1911 heerste er in de Westerse wereld een echte poolkoorts. Engelsen en Noren lagen in een wedloop om als eerste de geografische zuidpool te bereiken. De Engelsen Robert Falcon Scott en Ernest Shackleton gaven hiervoor de aanzet. Tijdens de zgn. Discovery expeditie (1901-1904) werd door Scott een basis gebouwd ter hoogte van het huidige Amerikaanse McMurdo-station op Ross Island. De grootste toen gebouwde overlevingshut kan nu nog altijd bezocht worden. Een poging om de Zuidpool toen te bereiken strandde echter op ca. 82 graden. Tussen 1907 en 1909 probeerde Shackleton opnieuw, nu echter zonder Scott.

Foto 9 : De meer dan 100 jaar oude hut van Shackleton's expeditie op Cape Royds.

Omdat de voormalige basis in Mc Murdo Sound onbereikbaar was door het dichte pakij, bouwde Shackleton een basis op Cape Royds. Zijn expeditieleden bereikten voor het eerst de magnetische Zuidpool, beklommen eveneens voor het eerst de Mount Erebus, doch strandden op nauwelijks 156 km van de Geografische Zuidpool (88 graden en 23 minuten) bij gebrek aan voldoende voorraden.

Shackleton was iemand met veel gezond verstand en vol bekommernis voor het welzijn van z'n teamgenoten. Beroemd geworden is de uitspraak van Shackleton in een brief aan z'n vrouw: "Better a live donkey than a dead lion...". In 1910 probeerden Scott en de Noor Amundsen het bijna tegelijkertijd. Omdat ook voor Scott McMurdo Sound onbereikbaar was, bouwde hij een nieuwe basis iets noordelijker op Cape Evans, Ross Island. Ook de hutten op Cape Royds en op Cape Evans verkeren na ruim 100 jaar nog in goede staat en kunnen bezocht worden. Spijtig genoeg bouwde Amundsen een basis op de gletsjer van de Ross Ice shelf die echter mettertijd verloren ging. Uiteindelijk behaalden Amundsen en enkele van z'n gezellen met 35 dagen voorsprong als eersten de geografische Zuidpool. Het is echter de dramatische reis van "verliezer" Scott die het meest tot de verbeelding is blijven spreken. Hij en z'n 4 kompanen bereikten de pool pas op 17 januari 1912. In onvoorstelbare ontberingen en slecht weder met temperaturen lager dan -60 graden Celsius kwamen ze allen om het leven waarvan de laatste drie doodgevroren teruggevonden werden in een tentje op amper 17 km van een voor hen onvindbaar geworden bevoorradingsdepot.

Dag 15 en 16 waren zowat de belangrijkste dagen van de hele expeditie. Het was schitterend helder weder, maar ijzig koud en een waaide een niet aflatende wind. We deden eerst een landing op Cape Royds. Het was weer een hele weg met de zodiacs naar de kust. Het opvliegende stuifwater bevroor onmiddellijk in de boten en de landing was één grote schuifpartij. Met vereende krachten werden de zodiacs op het ijs getrokken. Langsheen de besneeuwde flanken van de Mount Erebus volgde een voettocht naar de hut van Shackleton's Nimrod-expeditie uit 1908. De ligging van de hut was fenomenaal. Men had een schitterend uitzicht op de Transantarctic Mountains aan de overzijde van

McMurdo Sound op het Antarctisch continent. Tientallen pinguïns hielden de wacht rond de hut. Verspreid lagen buiten nog tientallen houten kisten met de bedrukte namen van de expeditie. Ingetogen betraden we de hut waar onze held Shackleton en z'n crew zo lange tijd verbleven hebben. De vele artefacten uit die tijd vormden een zeer bijzondere bezienswaardigheid.

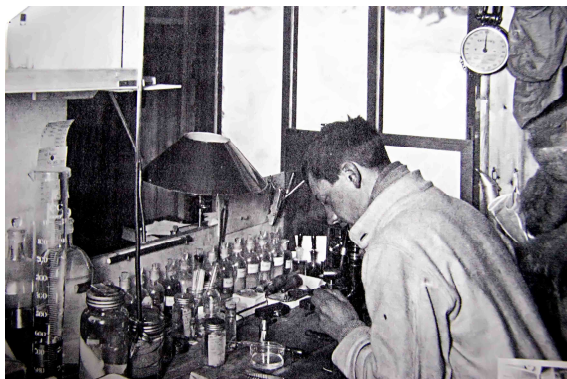

Foto 10 : Bioloog Nelson aan z'n labotafel op Cape Evans in 1911.

Na de middag landden we op Cape Evans. Hier bezochten we de hut van Scott's Terra Nova expeditie uit 1911. Het was een buitengewoon moment voor Andrew Hay toen we aan de labotafel van z'n grootvader stonden waar bioloog Nelson destijds z'n werk deed. Normaal zou Barbara Johns hier ook gestaan hebben, doch dat mocht niet zijn. Midden in de hut stond nog steeds de beroemde tafel waaraan heel de crew gefeest heeft ter gelegenheid van Scott's 47ste verjaardag. Het zou z'n laatste verjaardag worden. Bioloog Nelson was een van de crewleden die pas vele maanden later de bevroren lichamen van Scott en 2 van z'n gezellen gevonden heeft. Wat moet zich in gedachte van al die mannen afgespeeld hebben toen ze nog een volgende winter in die hel dienden te blijven, wachtend op de terugkeer van hun kameraden die nooit zou plaatsvinden.

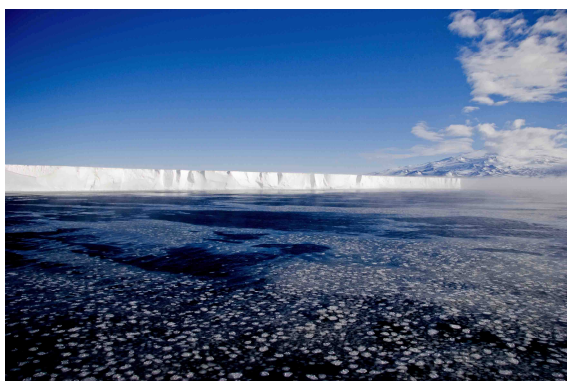

Foto 11 : De Ross Ice shelf van waaruit Amundsen vertrok om als eerste de zuidpool te bereiken.

Op dag 16 voer de Spirit of Enderby het ijsvrije kanaal uit en wendde het steven oostwaarts. De Mount Erebus en de Mount Terror lieten zich langs alle zijden bewonderen. Cape Crozier lag in een dikke mist, doch langzaam dichterbij komende kwamen zowel de kaap als een enorme ijismuur in zicht, zo ver we konden kijken. De temperatuur op de brug ging pijlsnel naar -25 graden Celsius. Dat was dus de langverwachte Ross Ice shelf, de grootste ijsplaat ter wereld met een front van 600 km lengte en een oppervlak groter dan heel Frankrijk. De ijsmuur, zo scherp afgesneden als met een mes, was minstens 50 tot 80 meter hoog. Om dit ijzig spektakel te beschrijven schieten woorden te kort. Bijna niet te geloven dat Amundsen en z'n makkers hier een plaats op de gletsjer vonden van waaruit ze met succes hun beroemde sledetocht naar de geografische Zuidpool zouden volbrengen.

Foto 12 : De Spirit of Enderby loopt vast in het ijs rond de Amerikaanse basis McMurdo.

Die avond kwamen we tot de onthutsende vaststelling dat de SWR van onze antenne plots was opgelopen naar abnormaal hoge waarden. Niemand scheen ons nog te horen. We hoorden een Russische radioamateur vanuit de Antarctische "Vostok"-basis een algemene oproep (CQ)

doen. Wij riepen terug, doch alhoewel het station knalhard bij ons binnenkwam, hoorde hij ons helemaal niet. Een eerste controle van apparatuur en kabels binnenin de cabine vertoonde niets bijzonders. Heel voorzichtig beklommen we de bovenbouw van het schip. Trappen, dekken en ladders waren bedekt met een dikke ijslaag en gevaarlijk glad. Ook onze antenne zat dik onder het ijs doch vertoonde geen visuele gebreken. Op dat ogenblik beseften we dat ons radioavontuur was afgelopen. Verdere technische interventies waren onder zulke weersomstandigheden totaal uitgesloten. We hadden een mooie score gehaald, en daarbij zou het blijven. Vanaf nu konden we ons alleen nog concentreren op het verdere verloop van onze Antarcticareis zelf en dat was op zich al meer dan de moeite waard.

Het einde van onze expeditie op de "Spirit of Enderby" verliep wat in mineur. Bij onze aankomst in Bluff kwam de politie aan boord, gevolgd door een begrafenisondernemer met een lijkkist. We merkten dat zo'n schip helemaal niet ontworpen is voor het manoeuvreren van lijkkisten doorheen de smalle gangen en trappen en het duurde dan ook nog een hele tijd vooraleer Barbara de loopplank werd afgedragen. Ingetogen vormden alle passagiers een erehaag voor deze moedige dame die op zo'n onfortuinlijke wijze aan haar eind was gekomen.

Foto 13 : De QSL-kaart van onze reis naar de Rosszee. Op de foto het schip en een van de Hovercrafts. Ieder gecontacteerd radiostation ontving een exemplaar.

Ondanks een aantal tegenslagen was deze reis naar de Rosszee toch een fantastische ervaring. Het "extreme" Antarcticagevoel is nog veel sterker dan op het Antarctische schiereiland. Dankzij onze radioamateurhobby kreeg deze reis meer dan een extra dimensie.